

Lector univ. dr. **Bogdan Micu**
Facultatea de Drept, Universitatea „Nicolae Titulescu” din București
Avocat în Baroul București

Drept procesual penal

Partea specială

Curs

Editura
Hamangiu
2010

Cuprins

Capitolul I. Noțiuni introductive privind partea specială a dreptului procesual penal	1
<i>Secțiunea 1. Aspecte de ordin terminologic privind părțile științei dreptului procesual penal</i>	<i>1</i>
§1. Considerații generale	1
§2. Precizări terminologice	2
<i>Secțiunea a 2-a. Structura și sistematizarea părții speciale a dreptului procesual penal. Fazele procesului penal</i>	<i>3</i>
§1. Aspecte introductive	3
§2. Fazele procesului penal, elemente esențiale în baza cărora se realizează structurarea părții speciale a dreptului procesual penal	5
<i>Secțiunea a 3-a. Aspecte de ordin general privind urmărirea penală ca fază a procesului penal</i>	<i>8</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Organele de urmărire penală și competența acestora</i>	<i>13</i>
§1. Organele de urmărire penală	13
§2. Actele organelor de urmărire penală	13
§3. Competența organelor de urmărire penală și a organelor de constatare	14
3.1. Competența organelor de cercetare ale poliției judiciare	14
3.2. Competența organelor de cercetare penală speciale	15
3.3. Competența procurorului în efectuarea urmăririi penale	16
3.4. Competența organelor de constatare	16
3.5. Supravegherea exercitată de procuror în activitatea de urmărire penală	17
3.6. Modalități de exercitare a supravegherii	18
<i>Secțiunea a 5-a. Aspecte de ordin general privind judecata ca fază a procesului penal</i>	<i>20</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Aspecte și dispoziții generale privind executarea hotărârilor penale</i>	<i>32</i>

Capitolul al II-lea. Urmărirea penală	38
<i>Secțiunea 1. Sesizarea organelor de urmărire penală</i>	38
§1. Considerații preliminare	38
§2. Plângerea	40
§3. Denunțul	42
§4. Sesizarea din oficiu	44
§5. Plângerea prealabilă, mod special de sesizare a organelor de urmărire penală	45
§6. Procedura plângerii prelabile în cazul infracțiunilor flagrante	52
§7. Procedura plângerii prelabile în caz de conexitate sau de indivizibilitate	53
§8. Procedura plângerii prelabile în cazul schimbării încadrării juridice a faptei	54
§9. Alte măsuri speciale de sesizare	55
<i>Secțiunea a 2-a. Actele premergătoare urmăririi penale</i>	57
§1. Considerații preliminare	57
§2. Organele competente să efectueze acte premergătoare	58
§3. Actele premergătoare efectuate de investigatorii sub acoperire	59
<i>Secțiunea a 3-a. Începerea urmăririi penale. Desfășurarea urmăririi penale</i>	61
§1. Începerea urmăririi penale	61
§2. Desfășurarea urmăririi penale	64
§3. Luarea măsurilor de prevenție	65
<i>Secțiunea a 4-a. Suspendarea urmăririi penale</i>	67
<i>Secțiunea a 5-a. Soluțiile ce pot fi date pe parcursul sau la sfârșitul urmăririi penale</i>	69
§1. Încetarea urmăririi penale	69
§2. Scoaterea de sub urmărire penală	71
§3. Clasarea	74
<i>Secțiunea a 6-a. Procedura prezentării materialului de urmărire penală</i>	74
<i>Secțiunea a 7-a. Terminarea urmăririi penale</i>	76
§1. Terminarea urmăririi penale fără acțiune penală pusă în mișcare	76
§2. Terminarea urmăririi penale cu acțiune penală pusă în mișcare	77

<i>Secțiunea a 8-a. Trimiterea în judecată. Rechizitoriul</i>	77
§1. Considerații preliminare	77
§2. Trimiterea în judecată	78
§3. Rechizitoriul	79
<i>Secțiunea a 9-a. Reluarea urmăririi penale</i>	81
§1. Reluarea urmăririi penale după suspendare	81
§2. Reluarea în caz de restituire a cauzei de către instanța de judecată	82
§3. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale	82
<i>Secțiunea a 10-a. Plângerea împotriva actelor și măsurilor de urmărire penală</i>	83
§1. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală ale organelor de cercetare penală	83
§2. Plângerea împotriva măsurilor și actelor procurorului	84
§3. Plângerea în fața instanței împotriva rezoluțiilor sau a ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată ori a dispoziției de netrimiteră în judecată cuprinse în rechizitoriu	84

Capitolul al III-lea. Dispoziții generale privind faza de judecată.

Judecata în primă instanță	86
<i>Secțiunea 1. Considerații preliminare</i>	86
§1. Noțiuni	86
§2. Principiile specifice fazei de judecată	86
2.1. Publicitatea fazei de judecată	86
2.2. Nemijlocirea	87
2.3. Contradictorialitatea	87
2.4. Oralitatea	88
2.5. Rolul activ al instanței de judecată	88
<i>Secțiunea a 2-a. Dispoziții generale privind pregătirea ședinței de judecată</i>	88
§1. Fixarea termenului	88
§2. Desemnarea completului de judecată	89
§3. Citarea părților și a altor persoane	89
§4. Asigurarea apărării	90
<i>Secțiunea a 3-a. Dispoziții generale privind desfășurarea ședinței de judecată</i>	90
§1. Atribuțiile președintelui completului de judecată	90

§2. Strigarea cauzei și apelul celor citați	91
§3. Asigurarea ordinii și solemnității ședinței	91
§4. Constatarea infracțiunilor de audiență	91
§5. Verificarea sesizării instanței	92
§6. Verificarea regularității arestării inculpatului la primirea dosarului	92
§7. Drepturile procurorului și ale părților în instanță	92
§8. Suspendarea judecății	92
§9. Consemnarea desfășurării ședinței de judecată	93
<i>Secțiunea a 4-a. Dispoziții generale privind soluționarea cauzei</i>	94
§1. Deliberarea	94
§2. Pronunțarea hotărârii	94
§3. Redactarea hotărârii	94
§4. Felul hotărârilor judecătorești	95
<i>Secțiunea a 5-a. Judecata în primă instanță</i>	96
§1. Considerații preliminare	96
§2. Desfășurarea judecății în primă instanță	97
2.1. Măsurile premergătoare ședinței de judecată	97
2.2. Ședința de judecată în primă instanță	97
2.2.1. Începutul judecății	97
2.2.2. Cercetarea judecătorească	98
2.2.3. Dezbaterile	102
2.2.4. Ultimul cuvânt al inculpatului	103
2.3. Deliberarea	103
2.4. Pronunțarea, redactarea și comunicarea sentinței	104
Capitolul al IV-lea. Judecata în căile ordinare de atac	107
<i>Secțiunea 1. Considerații preliminare</i>	107
<i>Secțiunea a 2-a. Apelul</i>	108
§1. Hotărârile supuse apelului	108
§2. Titularii dreptului de apel	108
§3. Termenul de apel, repunerea în termen și apelul peste termen	111
§4. Declararea apelului. Renunțarea la apel. Retragerea apelului	112
§5. Efectele apelului	114
5.1. Efectul suspensiv	114
5.2. Efectul devolutiv	114

5.3. Efectul neagravării situației în propriul apel (<i>non reformatio in peius</i>)	115
5.4. Efectul extensiv	115
§6. Judecarea apelului	116
§7. Soluționarea apelului	118
7.1. Respingerea apelului	118
7.2. Admiterea apelului	118
§8. Hotărârea instanței de apel	119
§9. Rejudecarea cauzei după desființarea hotărârii atacate cu apel	119
Secțiunea a 3-a. Recursul	120
§1. Hotărârile supuse recursului	120
§2. Titularii dreptului de recurs	121
§3. Termenul de declarare a recursului	122
§4. Cazurile în care se poate face recurs. Motivele de recurs	122
§5. Efectele recursului	125
5.1. Efectul suspensiv	125
5.2. Efectul devolutiv	125
5.3. Efectul extensiv	126
5.4. Efectul neagravării situației în propriul recurs	126
§6. Judecarea recursului	126
§7. Soluționarea recursului	127
7.1. Respingerea recursului	127
7.2. Admiterea recursului	127
§8. Rejudecarea cauzei după casare	128
Capitolul al V-lea. Căile extraordinare de atac	129
Secțiunea 1. Considerații preliminare	129
Secțiunea a 2-a. Contestația în anulare	130
§1. Considerații preliminare	130
§2. Cazurile de contestație în anulare	131
2.1. Când procedura de citare a părții, pentru termenul la care s-a judecat cauza de către instanța de recurs, nu a fost îndeplinită conform legii [art. 386 lit. a) C. proc. pen.]	131
2.2. Când partea dovedește că la termenul la care s-a judecat cauza de către instanța de recurs a fost în	

imposibilitate de a se prezenta și de a încunoștința despre această împiedicare [art. 386 lit. b) C. proc. pen.] _____	131
2.3. Când instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unei cauze de încetare a procesului penal dintre cele prevăzute în art. 10 lit. f)-i), cu privire la care existau probe la dosar [art. 386 lit. c) C. proc. pen.] _____	132
2.4. Când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri penale definitive pentru aceeași faptă [art. 386 lit. d) C. proc. pen.] _____	132
2.5. Când, la judecarea recursului sau la rejudecarea cauzei de către instanța de recurs, inculpatul prezent nu a fost ascultat [art. 386 lit. e) C. proc. pen.] _____	132
§3. Procedura introducerii contestației în anulare _____	132
§4. Procedura judecării contestației în anulare _____	133
4.1. Instanța competentă _____	133
4.2. Suspendarea executării hotărârii atacate _____	133
4.3. Admiterea în principiu _____	134
4.4. Judecarea contestației în anulare _____	134
4.5. Căi de atac _____	134
<i>Secțiunea a 3-a. Revizuirea</i> _____	135
§1. Considerații preliminare _____	135
§2. Cazurile de revizuire _____	136
2.1. S-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanță la soluționarea cauzei, dacă sunt de natură să dovedească netemeinicia hotărârii de achitare, de încetare a procesului penal ori de condamnare [art. 394 alin. (1) lit. a) C. proc. pen.] ____	136
2.2. Când un martor, un expert sau un interpret a săvârșit infrațiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, ceea ce a dus la darea unei hotărâri nelegale și netemeinice [art. 394 alin. (1) lit. b) C. proc. pen.] _____	136
2.3. Când un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals [art. 394 alin. (1) lit. c) C. proc. pen.] _____	137
2.4. Când un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de cercetare penală a	

comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere [art. 394 alin. (1) lit. d) C. proc. pen.] _____	137
2.5. Când două sau mai multe hotărâri judecătorești nu se pot concilia [art. 394 alin. (1) lit. e) C. proc. pen.] _____	137
2.6. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, prin hotărâre penală definitivă, s-au încălcat drepturile prevăzute de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (art. 408 ¹ C. proc. pen.) _____	138
§3. Procedura introducerii cererii de revizuire _____	138
§4. Procedura prealabilă a revizuirii desfășurată în fața procurorului _____	139
§5. Procedura judecării revizuirii _____	139
5.1. Instanța competentă _____	139
5.2. Măsurile premergătoare judecării revizuirii _____	140
5.3. Admiterea în principiu _____	140
5.4. Rejudecarea după admiterea în principiu _____	141
5.5. Căi de atac _____	141
<i>Secțiunea a 4-a. Recursul în interesul legii</i> _____	142
Capitolul al VI-lea. Executarea hotărârilor penale _____	143
<i>Secțiunea 1. Considerații preliminare</i> _____	143
<i>Secțiunea a 2-a. Momentele la care hotărârile judecătorești penale rămân definitive</i> _____	144
<i>Secțiunea a 3-a. Punerea în executare a pedepselor principale</i> _____	145
§1. Punerea în executare a pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață _____	145
§2. Punerea în executare a pedepsei închisorii cu executare la locul de muncă _____	147
§3. Punerea în executare a pedepsei amenzii _____	147
<i>Secțiunea a 4-a. Punerea în executare a pedepselor complementare</i> _____	148
§1. Punerea în executare a pedepsei interzicerii exercițiului unor drepturi _____	148
§2. Punerea în executare a pedepsei degradării militare _____	148

<i>Secțiunea a 5-a. Punerea în executare a măsurilor de siguranță</i>	148
§1. Considerații preliminare	148
§2. Punerea în executare a obligării la tratament medical	149
§3. Punerea în executare a internării medicale	150
§4. Punerea în executare a interzicerii unei funcții sau profesii	150
§5. Punerea în executare a interzicerii de a se afla în anumite localități	151
§6. Punerea în executare a expulzării	151
§7. Punerea în executare a confiscării speciale	152
§8. Punerea în executare a interdicției de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată	152
<i>Secțiunea a 6-a. Punerea în executare a dispozițiilor privind înlocuirea răspunderii penale și a celor prin care s-au aplicat sancțiunile prevăzute în art. 18¹ C. pen.</i>	152
§1. Punerea în executare a dispozițiilor privind înlocuirea răspunderii penale	152
§2. Punerea în executare a dispozițiilor prin care s-au aplicat sancțiunile prevăzute în art. 18 ¹ C. pen.	153
<i>Secțiunea a 7-a. Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat</i>	153
§1. Punerea în executare a amenzii judiciare	153
§2. Punerea în executare a dispozițiilor privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat	153
<i>Secțiunea a 8-a. Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre</i>	154
§1. Restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate	154
§2. Înscrierile declarate false	154
§3. Despăgubirile civile și cheltuielile judiciare	155
<i>Secțiunea a 9-a. Schimbări în executarea unor hotărâri</i>	155
§1. Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei	155
§2. Revocarea sau anularea executării pedepsei la locul de muncă	155
§3. Revocarea unor măsuri de siguranță	156
§4. Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață	156
§5. Alte modificări de pedepse	157

§6. Înlocuirea pedepsei amenzii _____	157
§7. Încetarea executării pedepsei la locul de muncă _____	157
<i>Secțiunea a 10-a. Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață _____</i>	<i>158</i>
§1. Cazurile în care poate fi dispusă amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață _____	158
§2. Procedura amânării executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață _____	159
<i>Secțiunea a 11-a. Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață _____</i>	<i>160</i>
§1. Cazurile în care poate fi dispusă întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață _____	160
§2. Procedura întreruperii executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață _____	160
<i>Secțiunea a 12-a. Dispoziții comune privind procedura la instanța de executare și contestația la executare _____</i>	<i>161</i>
§1. Procedura la instanța de executare _____	161
§2. Contestația la executare _____	162
Bibliografie _____	163